

Phân tích và cảm nhận về chân dung Đô-xtôi-ép-ki

Tham khảo tuyển chọn những bài văn hay chủ đề Phân tích và cảm nhận về chân dung Đô-xtôi-ép-ki dành cho học sinh lớp 12.

Đề bài: Phân tích và nêu cảm nhận về phác thảo chân dung Đô-xtôi-ép-ki của nhà văn Áo Xvai-gơ.

Tham khảo bài làm mẫu:

Xvai-gơ (1881-1942) là nhà văn Áo, rất nổi tiếng với những phác thảo chân dung các nhà văn bậc thầy của thế giới như Ban-đắc, Tôn-xtôi, Đô-xtôi-ép-xki, Xtăng-đan, Đích-ken, v.v...

Mỗi bức chân dung văn học của ông để lại óng ánh sắc màu với bao hoạ tiết mang vẻ đẹp nhân văn kì diệu. "Đô-xtôi-ép-xki" là một bức chân dung văn học mang vẻ đẹp nhân văn kì diệu đó, mà màu thời gian không thể phủ mờ.

Năm Đô-xtôi-ép-xki bước sang thế giới bên kia (1821-1881) thì cũng là năm Xvai-gơ cất tiếng chào đời (1881-1942), thế nhưng khi đọc Xvai-gơ, ta cứ ngỡ hai nhà văn này đang đồng hành, đang làm lữ trên những nẻo đường từ Anh sang Pháp, từ Ý sang Đức, rồi trở về Pê-téc-bua nước Nga.... Cả hai đã và đang "sống giữa giống chấy rận trước khi vươn lên ánh sáng rực rỡ của niềm vinh quang đời đời".

Xvai-gơ đã dùng những lời tốt đẹp nhất, những gam màu đậm nhất, những đường nét sắc sảo nhất khi phác hoạ chân dung Đô-xtôi-ép-xki.

Như nhiều độc giả đã biết, Đô-xtôi-ép-xki đã cùng vợ trốn sang Đức, Pháp, Anh, Ý..., sống "leo lét" trong một thế giới xa lạ. Sống trong bần cùng cơ cực, lúc thì đứng chực, "đứng chờ" ở cửa tò vò ngân hàng, "ngày lại ngày và với một giọng nói cảm động hỏi xem nước Nga tờ séc của ông cuối cùng đã đến chưa"..một trăm rúp, cái món tiền nhỏ nhoi bán bản thảo mà ông đã "bao nhiêu lần quỳ gối trước những người xa lạ và thấp hèn". Nhiều nhà xuất bản vụ lợi đã lừa ông; các nhân viên ngân hàng thì chế nhạo ông là "lão điên nghèo". Để có tiền đánh một cái điện về Xanh Pê-téc-bua, ông phải đến hiệu cầm đồ để cầm cố "cái quần dài cuối cùng". Còn trong thư từ của ông gửi đi, người ta tìm thấy "một tiếng kêu tuyệt vọng xé ruột".

Sự khốn cùng và hoạn nạn có lúc đã dồn Đô-xtôi-ép-xki đến bên bờ vực thẳm của địa ngục. Ông trần lưng ra, vắt óc ra làm việc suốt đêm khi vợ rên rỉ trong cơn đau đẻ, khi cơn động kinh "chộp hòng ông"; chủ nhà không được trả tiền đe dọa gọi cảnh sát; bà đỡ đòi tiền nợ... "Hoạ vô đơn chí", đứa con gái sinh ra chỉ được vài ngày thì qua đời, Đô-xtôi-ép-xki gần như phát điên lên.

Xvai-gơ chỉ chấm phá một vài nét mà làm nổi bật lên một màn đen u ám cứ cuộn tròn lấy, bám riết lấy chân dung Đô-xtôi-ép-xki, làm cho người xem, người đọc cảm thấy tức

Phân tích và cảm nhận về chân dung Đô-xtôi-ép-ki

thở, nước mắt cứ trào ra. Xvai-gơ đã khéo léo chọn chi tiết điển hình để “điểm nhãn” bức chân dung nhà văn Nga mà ông đang phác hoạ.

Hô-ra-xơ xa xưa đã nói: "Sự khốn khó có tác dụng khơi dậy tài năng mù trong cảnh giàu sang nó đã ngủ yên". Đô-xtôi-ép-xki đã không gục ngã trước mọi éo le và sự khốn cùng; chính trong bóng đêm cuộc đời, tài năng ông đã thấp sáng, "đã tạo hình cho tất cả thế giới tinh thần của chúng ta" với bao kiệt tác văn chương "những tác phẩm đồ sộ của thế kỉ XIX", chỉ nhắc lại tên, bao thế hệ độc giả gần xa trên trái đất đã cúi đầu ngưỡng mộ: *Tội ác và trừng phạt, Thằng ngốc. Lũ người quỷ ám, Con bạc...* Văn nghiệp của Đô-xtôi-ép-xki gồm 30 tác phẩm “chồng cao quá đầu người”.

Xvai-gơ đã viết nên những dòng văn cô đọng, chất triết lí tỏa sáng một tâm hồn thơ: "Lao động là sự giải thoát và là nỗi thống khổ của ông: nhờ nó mà ông sống trong Tổ quốc mình". Kể li hương nghèo khổ, nguồn vui duy nhất là sáng tạo, sáng tạo không ngừng, sáng tạo là hạnh phúc: "Đó là rượu ngọt làm ông ngây ngất; đó là niềm hoan lạc lớn nhất của ông" khi mỗi trang văn, mỗi tác phẩm ra đời.

Đô-xtôi-ép-xki yêu Tổ quốc, ông nhớ nước Nga, ông muốn trở về nhưng chưa thể trở về. "Cái cọc của trại giam" năm xưa vẫn ám ảnh ông: bị án tử hình, rồi hơn mười năm lưu đày khổ sai (1848-1859) trong đọa đày đói rét. Năm mươi tuổi rồi, nơi xa xứ, Đô-xtôi-ép-xki "vẫn là người không tên, kẻ bị đọa đày", vẫn phải "tiếp tục sống giữa giống người chấy rận trước khi vươn lên ánh sáng của niềm vinh quang đời đời". Phải có một nghị lực phi thường, ông mới vượt qua được, dù có lúc "những thiếu thốn đã uốn còng lưng ông", dù nhiều năm tháng “những quả chùy của bệnh tật càn giáng thường xuyên hơn xuống cân não ông”. Đúng Đô-xtôi-ép-xki là một người không lờ trong bề khổ: “Năm mươi tuổi, nhưng ông đã chịu hàng thế kỉ dằn vặt”.

Phần tiếp theo, bức chân dung của Đô-xtôi-ép-xki được Xvai-gơ vẽ bằng gam màu sáng trong. Năm mươi hai tuổi, Đô-xtôi-ép-xki “được quyền trở về Tổ quốc”. Cũng như Gióp, con người đức hạnh trong Kinh thánh, Chúa Trời đã “ban phước lành” cho ông, "số mệnh phán bảo thế là kết thúc". Trở về Xanh Pê-téc-bua, ông trở thành "sứ giả của xứ sở mình". Và khi “*Nhật kí của một nhà văn*”, tiểu thuyết "*Anh em nhà Ka-ra-ma-dốp*”, kiệt tác văn chương của ông chào đời, thì Tuốc-ghê-nhép, Tôn-xtôi “bị lu mờ”, cả nước Nga "đổ dồn mắt vào ông".

Qua cơn bão cực tạt sẽ đến ngày thái lai, Đô-xtôi-ép-xki cũng vậy, "sau tất cả những thử thách, một giây hạnh phúc tuyệt đỉnh đã được ban cho ông” đúng như vậy, ông càng thấm thía cái lẽ đời "hạt đã gieo xuống, mùa gặt sẽ vô tận”. Xvai-gơ đã dùng hình ảnh "Đức Chúa Trời ném cho ông một tia chớp" đưa Đô-xtôi-ép-xki "vào cõi vĩnh hằng". Thật không có cách nói nào hay hơn, ý vị hơn.

Tác giả nhắc lại cái giây phút hạnh phúc nhất, vinh quang nhất trong lễ kỉ niệm ngày sinh của Pu-skin, Đô-xtôi-ép-xki "trong niềm ngây ngất của quỹ dữ, ông vung lời như sấm

Phân tích và cảm nhận về chân dung Đô-xtôi-ép-ki

sét", ông báo trước "sứ mệnh thiêng liêng" của sự tổng hoà giải của nước Nga. Lời phát biểu của ông đã làm cho căn phòng "rung lên trong sự bùng nổ của hoan hỉ", đám đông cử toạ "quỳ xuống", các bà "hôn bàn tay ông", một sinh viên "ngất xỉu dưới chân ông",... Đó là giây phút hạnh phúc nhất của Đô-xtôi-ép-xki: "một vòng hào quang chói lọi bao quanh cái đầu của người bị hành khổ này".

Phần cuối bài viết, Xvai-gơ đã nói về đám tang của tác giả "Tội ác và trừng phạt", đó là ngày 10 tháng 2 năm 1881, "khi quả đã được cứu thoát, vỏ khô rụng xuống". Cả nước Nga "run rẩy lay động", "đau đớn cảm lạnh thương tiếc"; "một làn sóng yêu thương cuồng nhiệt dâng lên từ mọi nơi của thành phố ngàn tháp chuông". Phổ Thợ Rèn nơi quản lĩnh cừ Đô-xtôi-ép-xki "đen nghịt người" cái giường ông nằm nghỉ "đầy hoa", đám đông người "siết chặt" quan tài ông. "Giác mơ thiêng liêng" của Đô-xtôi-ép-xki được thực hiện. Qua đám tang ông, những người Nga đã biểu thị sự đoàn kết, và họ đã "truyền sinh khí vào tác phẩm ông". Cả một rừng cờ và đông đảo các tầng lớp nhân dân Nga, các vị vương tôn trẻ, các giáo trưởng, công nhân, sinh viên, sĩ quan, người hầu và người hành khất" đi bên nhau khóc người quá cố rất thân thiết đối với họ", tất cả đều "đoàn kết lại trong một lời nguyện yêu thương và cảm động".

Cũng như Bét-thô-ven, Đô-xtôi-ép-xki qua đời "giữa đông bão" làm dậy lên "tiếng sấm của sự nổi dậy rền vang", toàn nước Nga "bị kích động dữ dội", và khắp đất nước "những tia chớp báo thù rạch dọc ngang"... báo hiệu một thời kì bão táp sôi sục diễn ra.

Với một lối viết trang trọng và sắc sảo, ngưỡng mộ và tiếc thương, Xvai-gơ đã phác hoạ chân dung Đô-xtôi-ép-xki tuyệt đẹp, tưởng như ông đã dựng lên một bức tượng đồng kì vĩ, đã đưa nhà văn Nga lỗi lạc này vào cõi vĩnh hằng vinh quang.

Nghị lực phi thường, tài năng lỗi lạc đã tạo nên tầm vóc vĩ đại của văn hào Đô-xtôi-ép-xki. Con người của ông, văn chương của ông mãi mãi là nguồn sáng nhân văn vô tận. Ngôi sao của Thành phố ngàn tháp chuông ngày càng lung linh toả sáng.